

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Μ΄

Πέμπτη 31 Οκτωβρίου 2019

ΘΕΜΑΤΑ

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

3. Συζήτηση και ψήφιση επί της αρχής, των άρθρων, των τροπολογιών και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με τίτλο: «Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις», σελ. 4003 – 4120

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, βρισκόμαστε σήμερα εδώ για να συζητήσουμε, έπειτα από τη επεξεργασία στην αρμόδια επιτροπή, το νομοσχέδιο περί διεθνούς προστασίας που κατέθεσε το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο επιχειρεί να επανεσσωματώσει στη δική μας νομοθεσία τρεις κοινοτικές οδηγίες που αφορούν τις προϋποθέσεις και το καθεστώς αναγνώρισης των πολιτών τρίτων χωρών και των ανιθαγενών που δικαιούνται και αιτούνται διεθνούς προστασίας, αλλά και να ενοποιήσει όλες τις σχετικές με

τη διαδικασία του ασύλου διατάξεις.

Ως ΜέΡΑ25, όπως είχαμε πει από την αρχή, θεωρούμε ότι ο υπερβολικά σύντομος χρόνος διαβούλευσης λειτούργησε αποτρεπτικά για μία σε βάθος συζήτηση και ανάλυση του νομοσχεδίου. Τουλάχιστον, στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής, είχαμε τη δυνατότητα να ακούσουμε τους εμπλεκόμενους με τη διαχείριση του προσφυγικού φορείς και πραγματικά να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα.

Επίσης, κρίνουμε πως το εν λόγω νομοσχέδιο, αντί να διευκολύνει την κατάσταση, κάνει το ακριβώς αντίθετο, θέτοντας στην πράξη αναρίθμητα και εξόχως γραφειοκρατικά εμπόδια, που τελικά, ορισμένες φορές, καταλήγουν στην παραβίαση των δικαιωμάτων των μεταναστών, όπως αυτά περιγράφονται από το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, αλλά και τις διεθνείς συμβάσεις.

Θα αναφερθώ ενδεικτικά σε ορισμένες διατάξεις άρθρων που θεωρούμε πως παραμένουν, ακόμα και μετά τις νομοτεχνικές βελτιώσεις, στις οποίες προέβη ο κύριος Υπουργός, αρκετά προβληματικές.

Ξεκινώ από το άρθρο 20, όπου παραμένουν εκτός των ευάλωτων ομάδων οι πρόσφυγες που πάσχουν από μετατραυματικό στρες, καθώς μοιάζει να ξεχνάμε πως μεγάλος αριθμός των ανθρώπων που φτάνουν στη χώρα μας έρχονται από εμπόλεμες ζώνες.

Με το άρθρο 24 μειώνεται η άδεια παραμονής των δικαιούχων επικουρικής προστασίας σε ένα έτος, καταργώντας ουσιαστικά την κεκτημένη με το προεδρικό διάταγμα 141/2013 τριετία, ενώ δεν υπάρχει καμμία πρόβλεψη για εκείνους που ήδη έχουν λάβει την τριετία βάσει προγενέστερης νομοθεσίας. Παράλληλα, το ίδιο άρθρο κρίνουμε πως πλήττει βίναυσα τον πυρήνα της διατήρησης της οικογενειακής ενότητας και τον σεβασμό στην οικογενειακή ζωή.

Το άρθρο 39, με τις διατάξεις του, επιβαρύνει ακόμη περισσότερο την υπηρεσία υποδοχής και ταυτοποίησης, χωρίς καμμία πρόβλεψη ενίσχυσης της, προβλέποντας, ταυτόχρονα, την κράτηση από την Ελληνική Αστυνομία εκείνων των οποίων εκκρεμεί η προσφυγή κατά απορριπτικής απόφασης πρώτου βαθμού. Η παράγραφος 1 του άρθρου 45 ουσιαστικά επαναλαμβάνει τη διάταξη 7 του ν.4540/2018, παρέχοντας τη δυνατότητα για έκδοση απόφασης κανονιστικού χαρακτήρα αναφορικά με την επιβολή περιορισμού της ελευθερίας των αιτούντων άσυλο σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.

Φρονούμε πως μία τέτοια απόφαση, μολονότι είναι σύνομη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το Σύνταγμα, ουσιαστικά έρχεται σε πλήρη αντιδιαστολή με τις οδηγίες περί υποδοχής και παραβλέπει εξολοκλήρου τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα μας, με τις ελλείψεις υποδομής και την πλήρη υποστελέχωση των υπηρεσιών.

Το αμέσως επόμενο άρθρο γεννά και θρέφει ένα κλίμα ανασφάλειας, υπονομεύοντας «το τεκμήριο υπέρ της ελευθερίας», καθιστώντας δυνατή την κράτηση του αιτούντος, παρ' ότι έχει καταθέσει αίτημα ενώ βρισκόταν εν ελευθερία. Ταυτόχρονα, υποβαθμίζει την Υπηρεσία Ασύλου σε μια υπηρεσία που απλώς θα ενημερώνεται από την Ελληνική Αστυνομία.

Το άρθρο 48 προβλέπει την κράτηση παιδιών και ανηλίκων, ερχόμενο σε πλήρη αντίθεση και καταπατώντας τη σχετική διεθνή νομοθεσία, όπως και το άρθρο 37 της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού.

Με το άρθρο 53 εισάγεται ο περιορισμός πρόσβασης των αιτούντων στην αγορά εργασίας, δεδομένου ότι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτή, αφού περάσουν έξι μήνες μετά την κατάθεση της αίτησης ασύλου, κρατώντας τον αιτούντα μέχρι τότε όμηρο των όποιων κρατικών προνοιακών παροχών και εύκολο θύμα της αδήλωτης εργασίας.

Με το άρθρο 61 συνεχίζει να προβλέπεται η πιστοποίηση των θυμάτων βασανιστηρίων από δημόσιους φορείς, παραβλέποντας κάτι που όλοι γνωρίζουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι δεν υπάρχουν εκπαιδευμένοι γιατροί που να μπορούν να δώσουν ανάλογη πιστοποίηση στη χώρα μας, ενώ η περίθαλψη των θυμάτων τέτοιων καταστάσεων περιορίζεται στην παροχή ιατρικής και ψυχολογικής θεραπείας, παραγνωρίζοντας ή παραβλέποντας την ανάγκη που έχουν αυτοί οι άνθρωποι για ολοκληρωμένη απο-

κατάσταση και την πολυπλοκότητα των περιστατικών αυτών.

Το άρθρο 62 θέτει πρακτικά εμπόδια, καταργώντας ουσιαστικές εγγυήσεις εξέτασης των αιτημάτων ασύλου. Την ίδια στιγμή, δημιουργούνται πολλά γραφειοκρατικά εμπόδια που επιβαρύνουν την ήδη εξαιρετικά ευάλωτη και δυσχερή θέση των προσφύγων.

Η παράγραφος 14 του άρθρου 65 δίνει τη δυνατότητα κατάθεσης αίτησης και σε εκπρόσωπο της δομής όπου φιλοξενείται ένας ανήλικος, χωρίς να υπάρχουν τα εχέγγυα ότι θα δράσει πάντα με γνώμονα το όφελος του παιδιού, καθώς στην πράξη δεν έχει καμμία πραγματική και ατομική σχέση με αυτό.

Λίγο πιο κάτω, το άρθρο 70 ορίζει σε εξάμηνη τη διάρκεια του δελτίου αιτούντος, χωρίς να υπάρχει καμμία διασφάλιση ότι η ανανέωση θα γίνεται έγκαιρα και με δεδομένο τον μεγάλο φόρτο εργασίας των υπηρεσιών.

Η παράγραφος 5 του ίδιου άρθρου έρχεται σε σαφή αντίθεση με την παράγραφο 1 του άρθρου 71, καθώς η μεν πρώτη προβλέπει την αφαίρεση του δελτίου αιτησαντος διεθνούς προστασίας σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, ενώ η δεύτερη, την πληρεξουσιότητα του αιτούντος προς δικηγόρο για την οποία απαιτείται βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής. Πώς, όμως, θα βεβαιώνει κάποιος το γνήσιο της υπογραφής του, εάν του έχει αφαιρεθεί το μόνο επίσημο έγγραφο που έχει, το δελτίο;

Σύμφωνα με το άρθρο 77, καταργείται, ουσιαστικά, η χορήγηση εύλογου χρόνου στον αιτούντα πριν τη συνέντευξη, ώστε να προετοιμαστεί κατάλληλα, περιορίζοντας τη δυνατότητα στα μέλη των ευάλωτων ομάδων, ενώ προσωπικές συνεντεύξεις θα μπορούν να διενεργούν, σε έκτακτες περιπτώσεις, όπως προβλέπει η νομοθετική βελτίωση, προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας ή προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, εφόσον το προσωπικό αυτό έχει λάβει εκ των προτέρων την απαραίτητη βασική κατάρτιση, ιδίως όσον αφορά το Διεθνές Δίκαιο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κεκτημένο της Ένωσης για το άσυλο και τις τεχνικές της συνέντευξης.

Αναρωτιόμαστε, κύριε Υπουργέ, σε τι ακριβώς συνίστανται αυτές οι έκτακτες περιπτώσεις και το κυριότερο, ποια θα είναι η βασική κατάρτιση που θα λαμβάνουν αυτά τα μέλη του προσωπικού της ΕΛΑΣ. Πώς θα στελεχωθούν στην πράξη αυτές οι θέσεις;

Η αυτοπρόσωπη παρουσία του αιτούντος σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 78, κρίνουμε ότι τελικά θα λειτουργήσει ανασταλτικά, οδηγώντας σε σωρεία απορριπτικών αποφάσεων.

Η παράγραφος 5 του άρθρου 82 προβλέπει την πλασματική επίδοση των αποφάσεων σε δικηγόρο, στον προϊστάμενο του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου, όπου έλαβε χώρα η αίτηση, τον προϊστάμενο του κέντρου υποδοχής ή φιλοξενίας. Η πρόβλεψη αυτή για πλασματική επίδοση θεωρούμε ότι θα λειτουργήσει και αυτή ανασταλτικά γιατί είναι πιθανόν να μην ενημερωθούν έγκαιρα οι πρόσφυγες για την πορεία της αίτησής τους.

Το άρθρο 86 επιδιώκει να ενσωματώσει στην κείμενη νομοθεσία απόφαση του Σ.τ.Ε. που έκρινε την Τουρκία ως ασφαλή τρίτη χώρα. Στο σημείο αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να σας πω μια μικρή ιστορία, για να καταλάβετε και οι ίδιοι πόσο ασφαλής χώρα είναι η Τουρκία.

Το 2016, λίγο μετά την εφαρμογή της συμφωνίας Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας για την επιστροφή των «μη κανονικών» προσφύγων που θα εισέρχονται στην Ελλάδα, το DiEM25, το πανευρωπαϊκό κίνημα του οποίου κομμάτι είναι στην Ελλάδα το ΜέΡΑ25, ξεκίνησε μία καμπάνια με μοναδικό αίτημα να σταματήσει η εφαρμογή αυτής της κατάπτυστης συμφωνίας.

Αφορμή γι' αυτό στάθηκε ο Σαμπίρ Ικμάλ, ένας σαραντάχρονος μετανάστης από το Πακιστάν. Ο Σαμπίρ ζούσε ειρηνικά με την οικογένειά του σε μία μικρή πόλη και είχε μια μικρή επιχείρηση. Ζούσε ήσυχα, μέχρι τη μέρα που μια τοπική ομάδα ισλαμιστών - εξτρεμιστών επιτέθηκε, στην περιοχή όπου ζούσε, σε έναν γείτονά του, ο οποίος ήταν και χριστιανός ζητώντας τη δήμευσή του σπιτιού του, ώστε να μετατραπεί σε θρησκευτικό σχολείο. Ο Σαμπίρ, δρώντας όπως θα έπρεπε να δρα κάθε άνθρωπος, έκανε μία κίνηση: βοήθησε τον γείτονά του, κάτι που άλλαξε τη ζωή του για πάντα. Χαρακτηρίστηκε «αιρετικός» επειδή βοή-

θησε έναν αλλόθρησκο, με αποτέλεσμα να χρειαστεί να φύγει από την πόλη του.

Μέλη της οικογένειάς του και του στενού οικογενειακού του κύκλου δολοφονήθηκαν από εξτρεμιστές, ενώ ο ίδιος, στο ταξίδι προς την Ελλάδα, έχασε τον πατέρα του, που κυριολεκτικά πέθανε στα χέρια του, μην αντέχοντας τις κακουχίες και την ταλαιπωρία του ταξιδιού.

Ο Σαμπίρ έμεινε για αρκετό διάστημα στη Λέσβο, ενώ, παρά τον κίνδυνο που διέτρεχε η ζωή του, αλλά και την ήδη επιβαρυνόμενη υγεία του, κρίθηκε πως θα έπρεπε να επιστρέψει στην Τουρκία, όπως και έγινε, για να βρει τον θάνατο, λίγο καιρό μετά, κλεισμένος σε μια τοπική φυλακή.

Μια τέτοια χώρα κρίνουμε ως ασφαλή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μια χώρα που αντιμετωπίζει τους πρόσφυγες ως εγκληματίες και τους φυλακίζει, όταν δεν τους χρησιμοποιεί ως εργαλεία για να πιέσει την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Δύση.

Επιστρέφοντας τώρα στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, με το άρθρο 90 απαλείφονται όλες οι εξαιρέσεις ευάλωτων προσώπων και όσων μπορούν να υπαχθούν στον Κανονισμό του Δουβλίνου, με τη διαδικασία επανένωσης, ενώ έχουμε, επίσης, απαλοιφή της εξαιρέσεως από την προβλεπόμενη ειδική ταχεία διαδικασία συνόρων για άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες.

Με την παράγραφο 11 του άρθρου 116, στα κλειστά κέντρα υποδοχής θα μπαίνουν και άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, χωρίς να υπάρχει καμμία μέριμνα για το πώς θα μπορούν να διαβιούν σε αυτά, δεδομένων των συνθηκών, αλλά και εξαιτίας της πρόβλεψης πως αυτά θα οργανώνονται στα πρότυπα των προαναχωρητικών κέντρων, τα οποία τώρα υπάγονται στην Ελληνική Αστυνομία.

Με το άρθρο 118 προβλέπεται η υιοθέτηση της από το 2016 θεσπισμένης Κάρτας Υγειονομικής Περίθαλψης Αλλοδαπού, χωρίς, όμως, να γίνεται καμία αναφορά στο τι πρόσβαση στην περίθαλψη θα έχουν άτομα που δεν έχουν ακόμη δελτίο, άτομα που τους έχει αφαιρεθεί ο ΑΜΚΑ, τα παιδιά για τον εμβολιασμό τους, αλλά και άτομα που πάσχουν από κάποια σοβαρή ασθένεια και ίσως χρειάζονται ιατρικές υπηρεσίες άμεσα, πριν αποκτήσουν το δελτίο αιτούντος.

Αρκετές φορές, επίσης, στο υπό συζήτηση νομοθέτημα, έχουμε την αναφορά μιας έκφρασης που μας ξένισε αρκετά, σε μια γλώσσα που υποθέτουμε ότι καταλαβαίνουν, σε σημεία που αφορούν την ενημέρωση των προσφύγων για διαδικασίες που αφορούν την αίτηση ή την κράτησή τους. Άραγε, ποια γλώσσα θα είναι αυτή; Πώς θα διασφαλίζεται ότι οι άνθρωποι αυτοί θα κατανοούν επαρκώς σημαντικές διαδικασίες που αφορούν το μέλλον τους;

Ως ΜέΡΑ25, θεωρούμε πως το προσφυγικό είναι ένα φαινόμενο που θα πρέπει να αντιμετωπισθεί ολιστικά και συντονισμένα, με συντεταγμένες προσπάθειες όλων των κρατών της Ευρώπης, με τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής υπηρεσίας ασύλου που θα εξετάζει τις αιτήσεις και θα διασφαλίζει την ορθότητα των διαδικασιών. Οι ποινεμένοι άνθρωποι που φτάνουν στη χώρα μας δεν έρχονται στην Ελλάδα, έρχονται σε ευρωπαϊκό έδαφος και αυτό θα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας όταν νομοθετούμε γι' αυτούς.

Όπως αναφέρει και το μανιφέστο του μητρικού μας κινήματος DiEM25, στόχος του DiEM25 και του ΜέΡΑ25 είναι να δημιουργηθεί μια «Ανοικτή Ευρώπη που ενεργοποιείται από ιδέες και δημιουργικούς ανθρώπους απ' όλο τον κόσμο και η οποία κατανοεί πως οι φράχτες και τα τείχη είναι δείγματα αδυναμίας και πυροδοτούν την ανασφάλεια στο όνομα της ασφάλειας».

Μην ξεχνάμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πως οι Έλληνες ξέρουμε καλά τι πάει να πει προσφυγιά και ξεριζωμός. Περάσαμε ως λαός, μεταξύ άλλων, την καταστροφή του 1922, τη μετανάστευση της δεκαετίας του '60 και το πρόσφατο brain drain των μνημονίων.

Πριν κλείσω, θα μου επιτρέψετε να κάνω και μια σύντομη αναφορά στο εδάφιο β' της παραγράφου 3 του άρθρου 122 του πρόσφατα ψηφισθέντος πριν από λίγες μέρες αναπτυξιακού νόμου, που εντάσσει στις επιλέξιμες κατηγορίες έργων για χρηματοδότηση, από το εθνικό πρόγραμμα ανάπτυξης, δράσεις για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, εγείροντας σε εμάς πάρα

πολλά ερωτηματικά για το τι μπορεί να είναι αυτές οι δράσεις.

Κατόπιν όλων των παραπάνω και καθώς θεωρούμε ότι το σχέδιο νόμου περί: «Διεθνούς Προστασίας» του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, στην πράξη δημιουργεί περισσότερα προβλήματα παρά λύνει, καταστρατηγώντας σε σημεία το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο, δεν μπορούμε παρά να το καταψηφίσουμε επί της αρχής και επί του συνόλου.

Ευχαριστώ.